



Noorse taalstrijd met aardrijkskundige namen

In een vorig artikel vertelde ik over het verschil tussen riksmål (bokmål) en landmal (Nynorsk). De strijd tussen beide talen had ook gevolgen voor de Noorse landkaart en daarmee voor de namen op de Noorse poststempels.

In 1907 en 1917 werden door de regeringen wette aangenomen m.b.t. deze taalstrijd. In de jaren 20 werd er hard gestreden aan het front van de taalstrijd. Op de scholen werd naast het landsmal de riksmålvariant ingevoerd.

In 1921 werd de bijbel voor het eerst uitgegeven in landsmål.

In 1925 kwam het Nynorsk Salmebok (psalmenboek) uit

In 1917 kregen 188 gemeenten nieuwe vernoorste namen. In 1918 werden nieuwe fylkesnamen ingevoerd: Smaalenene werd bijvoorbeeld Østfold, Bratsberg werd Telemark. En langzaam volgden vernoorsting van de namen van stations, postkantoren en steden. Stenkjær werd Steinkjer in 1925, Frederikshald werd Halden in 1926. De meeste veranderingen vonden plaats zonder strijd of onenigheid. Maar soms protesteerde de bevolking. Wanneer men bijvoorbeeld meende dat de nieuwe naam niet thuishoorde bij de plaats. Zo was men niet blij dat Urskog werd veranderd in Aurskog. De lokale uitspraak was namelijk Ørskau.

Op 23 april 1925 deelde de Noorse regering haar beslissing mee, dat de eilanden van Spitsbergen de naam 'Svalbard' gingen

dragen. Een oude naam die stamt uit de Vikingtijd. Later dat jaar werden vier zegels



uitgegeven die de annexatie memoreren en de nieuwe naam tonen.

En toen werd het 1924 en was daar de stad Kristiania.

Het oorspronkelijke Oslo werd officieel gesticht door koning Harald Hardråde in het jaar 1050, ofschoon sporen van bewoning aangeven dat de stad daar reeds eerder bestond. Koning Harald is afgebeeld op drie zegels uit 1950.



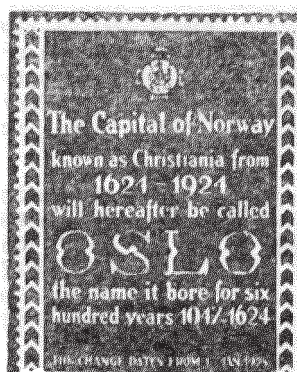
De stad droeg de naam Oslo gedurende 600 jaar. In het midden van augustus 1624 brandde het oude centrum van Oslo tot de grond toe af. In diezelfde tijd namen de schermutelingen tussen Zweden en het koninkrijk Denemarken-Noorwegen weer toe. Deze strijd vond gedurende een aantal jaren zo nu en dan plaats. De Zweden hadden verschillende malen eerder Oslo in brand proberen te steken.

In die tijd was Christian IV de ambitieuze vorst van Denemarken-Noorwegen. Kort na de laatste brand in Oslo kwam hij naar Noorwegen en liet de stad op een nieuwe plek herbouwen, dicht bij het ford Akershus, aan de monding van het riviertje de Aker, waar het moeilijker zou zijn aan te vallen. De koning maakte van die gelegenheid gebruik om de naam van de stad te veranderen.

Voortaan stond de stad bekend als Christiania, dus genoemd naar hemzelf.

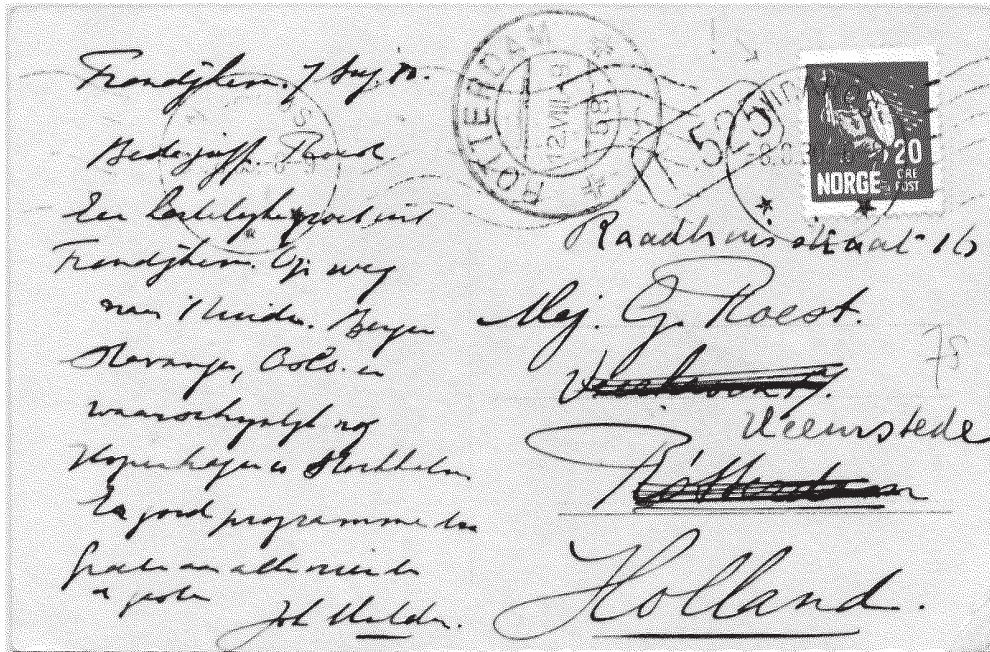
Een periode van 300 jaar verstreek tot op 1 januari 1925 de naam van de hoofdstad van Noorwegen officieel weer veranderde in Oslo. De verandering leek over het algemeen populair. Een van de redenen was, dat de naam Oslo korter was.

Ten tijde van de naamsverandering terug naar Oslo, werden door de kamer van koophandel rode en gouden sluitzegels uitgege-



ven om te gebruiken op brieven naar het buitenland. Op deze zegels werd de nieuwe naam van Christiania uitgelegd. De zegels bestaan in drie talen: Engels, Frans en Duits. Ze zijn gedrukt in vellen van 5*10 exemplaren.. Op het ontwerp zijn het stadswapen te zien dat de heilige sint Hallvard toont. Hij werd in de Oslo-fjord gegooid, vastgebonden aan een molensteen, maar zonk niet.

Maar het ging niet altijd van een leien dakje. In 1930 zou Trondhjem haar 900-jarig bestaan vieren. De Nidarosdom werd gebouwd op de plaats waar Olav de heilige waarschijnlijk werd begraven na de slag bij Stiklestad. In 1929 werd het besluit genomen, de naam van Noorwegens tweede stad te veranderen van 'Trondhjem' in 'Nidaros'. Dit was de oude Vikingnaam van de stad, onder welke in vroegere eeuwen zij het welvarendst was en het best bekend. Na een fel debat in de Storting, werd de wet aangenomen door het Noorse parlement met een kleine meerderheid van 57 tegen 54 stemmen. Hieraan voorafgaand had de gemeenteraad van Trondhjem en de lokale bevolking, toen om hun mening werd gevraagd, aangegeven dat zij ten zeerste tegen de naamsverandering waren. Een volksraadpleging gaf een stemming van 17000 tegen 1500 aan. Na de stemming in de Storting vonden een enorme protestmars en vergadering plaats die werden bijgewoond door 20000 burgers uit Trondhjem. Ondanks dit werd de naam bij wet ingevoerd per 1 januari 1930. De publieke opinie bleef evenwel sterk tegen de verandering. Met het oog op de voortdurende oppositie, moest de regering tenslotte terugkomen op haar besluit. Per wet van 6 maart 1931 werd de naam van de stad veranderd in "Trondheim". Dit was dezelfde naam als voor de impopulaire verandering, met uitzondering van het laatste deel. ('heim' in



Kaart verzonden van Nidaros 8 augustus 1930 naar Rotterdam en doorgestuurd naar Heemstede.

plaats van 'hjem'). Dit kwam enigszins tegemoet aan de nieuwe spellingpolitiek van de regering.

Enveloppen en postkaarten van Trondhjem tonen in die dagen vaak interessante kenmerken van de naamstrijd. De regering had nieuwe "Nidaros" poststempels en aantekenstrookjes klaar voor gebruik op de dag van de naamsverandering, 1 januari 1930. De geïrriteerde burgers hadden van hun kant speciale



rubberen stempels en sluitzegels laten vervaardigen voor gebruik op hun correspondentie. Deze toonden een tekst en de roos, het symbool van Trondhjem. De Noorse post liet alleen op de achterzijde van een envelop het gebruik van deze sluitzegels toe.

De volgende stempels en sluitzegels zijn bekend:

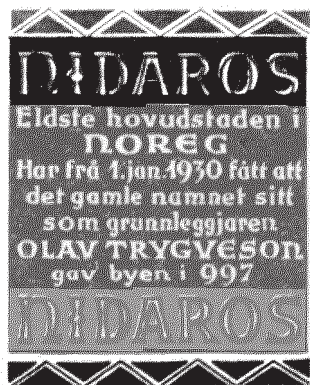
Stempels:

- groot: "Byen skal hete Trondhjem"
- klein: "Byen skal hete Trondhjem"
- klein: "Trondhjem skal byen hete".

Sluitzegel:

- "Hilsen fra Trondhjem"

De voorstanders van de verandering zaten ook niet stil. Zij lieten sluitzegels maken volgens het model van Oslo. De zegels zijn gedrukt in goud en rood. De tekst is in Ny



Norsk en de vertaling luidt: 'Nidaros'. De oudste hoofdstad van Noorwegen heeft sinds 1 januari 1930 haar oude naam weer teruggekregen, die zij kreeg in 997 van haar stichter Olav Trygvesson. Nidaros'.

Stempels met de naam Nidaros zijn redelijk zeldzaam, omdat ze slechts een jaar zijn gebruikt.

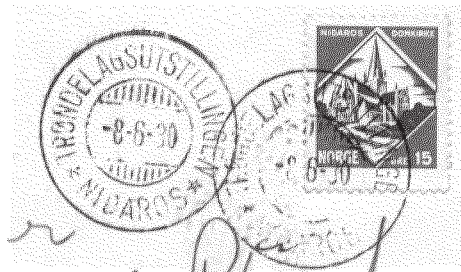
Er bestaat een achttal verschillende stempels met de naam Nidaros. Daarnaast bestaat een achttal scheepsstempels waarin de Naam Nidaros voorkomt.

Naast stempels komen we de naam Nidaros in de filatelie tegen op een aantal Noorse zegels.

En hoe verging het andere grote steden in Noorwegen?

Er bestaat een sluitzegel, gedrukt in zilver en blauw met de tekst: 'Bergen skal byen hete'. Maar alle mogelijke plannen van de Noorse regering om de naam van Bergen te veranderen in "Bjørgvin of "Bjørgyn", zoals bekend uit Snorre's saga, lijken effectief te zijn gedwarsboomd.

De vierde grote stad in Noorwegen, Stavanger, heeft die naam al sinds oude tijden. De



fylke Stavanger kreeg overigens de naam Rogaland.

Het huidige Tønsberg werd door de Vikingen 'Tunsberg' genoemd, maar ook die naam werd niet veranderd.

Behalve voor posthistorici vormt de taalstrijd ook een bron van inspiratie voor motiefverzamelaars. Voor mij in ieder geval een interessant aspect van het motief "Vikingen". •

.....

**Eerstvolgende
bijeenkomst met
jaarvergadering
in Theothorne
te Dieren:**

11 januari 2003

En verder

22 maart 2003

7 juni 2003

11 oktober 2003